

DET NORSKE MYRSELSKAPS ÅRSMELDING og REGNSKAP FOR 1938.

I 1938 er innmeldt 45 nye medlemmer, nemlig 4 livsvarige og 41 årsbetalende. Av de tidligere livsvarige medlemmer er 7 døde i meldingsåret. Avgangen blant de årsbetalende har vært 29 døde og utmeldte.

Medlemstallet pr. 31/12—38 er følgende:

Årsbetalende medlemmer	340
Livsvarige »	230
Indirekte »	263
Korresponderende »	7
Æresmedlemmer	1

I alt 841

Ved årets utgang hadde selskapet 140 bytteforbindelser; herav er 84 norske og 56 utenlandske.

Det har ikke vært noe skifte i den faste funksjonærstab i meldingsåret. Av midlertidig ansatte funksjonærer har selskapet for tiden 2, nemlig landbrukskandidat J. Heggelund Smith og torvmester Ole P. Moe. Sistnevnte er knyttet til forsøksfabrikken ved Aspedammen i Østfold. I sommerhalvåret har vi dessuten hatt torvmester A. Bølgen i vår tjeneste, og som ekstra kontorassistent i ca. $\frac{3}{4}$ år har fungert frk. Margareth Tønnesen.

Oplysningsarbeidet.

Selskapets tidsskrift er utkommet med 6 hefter i et opplag av 1100 eksemplarer. Det er i 1938 ikke utsendt noen forsøksmelding vedkommende myrforsøkene. Isteden har forsøksleder Hagerup og forsøksassistent Hovd utarbeidet en artikkelserie over viktigere forsøksresultater. Serien er trykt i tidsskriftet og dessuten utsendt som særtrykk i 1500 eksemplarer.

Enkelte av selskapets funksjonærer har i årets løp holdt en del myrforedrag, men på grunn av stadig økende arbeidspress på andre hold har det ikke vært mulig å legge noe videre arbeid i propagandavirksomheten. F. eks. kan nevnes at sekretæren, som nå hvert år i de siste 5 år har holdt ca. 40 forelesninger i jordlære ved Vinterlandbruksskolens videregående avdeling, har måttet avbryte denne forelesningsserie høsten 1938 på grunn av øket arbeidsmengde ved hovedkontoret.

Myrundersøkelser m. v.

Antallet av imøtekomne rekvisisjoner vedkommende undersøkelse og utnyttelse av myr utgjorde i 1938 i alt 45. Rekvisisjonenes art er

meget forskjellige, de fleste gjelder planlegging av brenntorv- og torvstrøanlegg, dernest kommer myr dyrking og tørrlegging av myrstrekninger. Dessverre har vi i år ikke kunnet etterkomme alle rekvisisjoner om kartlegging av bureisingsfelter. Dette gjelder først og fremst for Nordland fylkes vedkommende.

Som vanlig har våre undersøkelser omfattet de fleste av landets fylker. I 1938 har vi allikevel ikke hatt noen funksjonærer på undersøkelsesreiser lenger nord enn på søre Helgeland.

I de spredte myrundersøkelser har deltatt følgende av myrselskaps funksjonærer:

Sekretær Løddesøl	20	arbeider
Ingeniør Ording	12	»
Torvmester Bølgen	8	»
Landbrukskandidat Smith	4	»
Utskiftningskandidat Hovde	1	»

I alt 45 arbeider

De to sistnevnte funksjonærer har omtrent utelukkende vært knyttet til myrinventeringene. Torvmester Bølgen som har forestått freseforsøkene på Jøa i Fosnes, Nord-Trøndelag, deltok i konsulentarbeidet bare en kortere tid høsten 1938 etter at freseforsøkene var avsluttet.

Myrinventeringene.

I 1938 har inventeringsarbeidet omfattet 3 herreder i Nordland (Vega, Brønnøy og Vik), 14 herreder i Møre og Romsdal (alle herreder på strekningen Grip—Vigra) og 2 herreder i Hedmark fylke (Vang og Furnes). Vi skal her bare meddele et sammendrag av resultatene vedkommende undersøkt myrareal og brenntorvmasse:

	Samlet myrareal	Brenntorv (råtorv)
I Nordland fylke	17,260 dekar	5,6 mill. m ³
I Møre og Romsdal fylke	113,110 »	47,3 »
I Hedmark fylke	112,322 »	33,9 »
I alt	242,692 dekar	86,8 mill. m ³

Med de i 1938 undersøkte herreder i Nordland har vi ferdigbehandlet alle 13 kystherreder på Helgeland. Tidligere har vi undersøkt 23 herreder i Lofoten, Vesterålen og Salten. Det samlede myrareal innen dette område er 496,595 dekar myr, herav ligger 24,930 dekar i Troms fylke og de resterende 472,665 dekar i Nordland.

I Møre og Romsdal fylke vil myrinventeringene bli fortsatt til sommeren, og da for kystherredene i Sunnmøre.

Myrinventeringene i Vang og Furnes ble avsluttet i fjor høst.

Utførlige meldinger om resultatene vil bli publisert her i tidskriftet senere.

Myrinventeringene er også i 1938 utført med bidrag fra A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond og fra Rådet for Teknisk Industriell Forskning.

Torbriketteringsforsøkene.

I forrige årsmelding er gjort rede for opptaket til og finansieringen av disse forsøk inntil utgangen av 1937. De påbegynte byggearbeider og forsøkene ble fortsatt i 1938 etter den opprinnelige plan for de midler som fremdeles stod til disposisjon. Etter en besiktigelse av anlegget i mai 1938, hvori bl. a. deltok Landbruksdirektøren og Skogdirektøren, ble det besluttet at man skulle søke å skaffe midler til utviding av fabrikkene, og ved kgl. resolusjon av 29/7—38 blev ytterligere stillet til disposisjon ved Statens Kriseutvalg kr. 50,000.00 til briketteringsforsøkene og utvidelser av fabrikkene ved Aspedammen. Samtidig fikk myrskapet et bidrag stort kr. 10,000.00 til et freseforsøk på Jøa i Fosnes herred i Nord-Trøndelag.

Det var forutsetningen at forsøkene på Jøa skulle vært gjennomført i sin helhet i løpet av sommeren 1938, men på grunn av spesielt dårlige værforhold måtte forsøkene innstilles. Forsøkene vil bli fortsatt til våren så snart forholdene tillater.

Hvad angår resultatene ved Aspedammen i Østfold henvises til ingenør Ordings årsmelding.

Forsøksvirksomheten.

I 1938 har antallet av forsøksfelter ved forsøksstasjonen vært 89. Dette er 5 mindre enn i 1937. Antallet av spredte felter er imidlertid øket fra 49 i 1937 til 53 i 1938. Forsøksfeltene fordeler seg slik på de forskjellige fylker:

Troms fylke	5 felter
Nordland fylke	10 »
Nord-Trøndelag fylke	14 »
Sør-Trøndelag fylke	6 »
Møre og Romsdal fylke	2 »
Hedmark fylke	8 »
Opland fylke	1 »
Buskerud fylke	6 »
Telemark fylke	1 »

I alt 53 felter

Selskapets spente økonomi gjør at det er vanskelig å foreta nevneverdig utvidelser eller opta nye oppgaver på myrforsøksområdet. Dette kan vi bare beklage, men dessverre ikke gjøre noe ved så lenge det

samlede ordinære statsbidrag til selskapet bare så vidt dekker utgiftene i forbindelse med myrforsøkene ved det omfang disse har for tiden.

Om driften på forsøksstasjonen i 1938 har forsøksleder Hagerup avgitt særskilt melding, hvortil henvises.

Da vi i vår søknad om statsbidrag for 1939, som er trykt i tidskriftets desembernummer, har gjort nærmere rede for virksomheten i 1938 og de viktigste arbeidsoppgaver, skal vi ikke gå nærmere inn på dette her.

Rundt regnet har selskapet i året som gikk undersøkt i alt $\frac{1}{4}$ mill. dekar myr, heri medregnet myrinventeringene. Dette viser litt av virksomhetens omfang, og vi tror også at det i noen grad gir uttrykk for at det er et virkelig behov til stede på dette område. Det er derfor meget å beklage at departementet ikke helt ut har kunnet imøtekomme vår søknad om kr. 40,000.00 i statsbidrag til denne omfattende virksomhet, men bare foreslår kr. 25,000.00 i statsbidrag til selskapet (St.prp. nr. 1, 1939).

Hvis man ønsker å nå målet: en virkelig rasjonell utnyttelse av de betydelige verdier som våre myrer representerer, så må man også ville midlene. Det første skritt i denne retning er etter vår mening å gjøre det mulig for Det norske myrselskap å sette virkelig kraft inn på så vel opplysnings- som konsulent- og undersøkelsesarbeidet. Det er relativt beskjedne summer som skal til for å få en betydelig bedring her, men får en ikke disse midler, står en helt avskåret fra å yte det verdifulle arbeid som kunne ytes på dette område.

Oslo 8. februar 1939.

Sekretæren.

Arerberetning for året 1938 fra ingeniør Ording.

I året 1938 har jeg utført myrundersøkelse og konsulentarbeide for følgende rekvirenter:

1. Vollbu Småbrukerlag, Valdres.
Myrundersøkelser for meieri- og stølsbrensel.
2. Harpefoss Småbrukerlag, Gudbrandsdal.
Undersøkelse av fjellmyrer for torvbrensel til bygda.
3. Fosshheim Ysteri, Valdres.
Besiktigelse av gammelt anlegg, myrundersøkelse, planleggelse og overslag.
4. Aust-Torpa Småbrukerlag.
Myrundersøkelser for torvstrø og brensel.

5. Helge Furuseth, Storelvdal.
Undersøkelse av større myrareal.
6. Leif Moen, Kvikne.
Myrundersøkelse, brenntorvmyrer.
7. Bøverdalysteri, Lom herred.
Besiktigelse av anlegg ved Raubergstølen. Forslag til utvidelse.
8. Sogn og Fjordane landbruksselskap.
Undersøkelse av fjellmyrer i Aurland.
9. Hovmyra, Vinger kommune.
Undersøkelse, kartlegging, utarbeidelse og overslag for torvstrøfabrikk.
10. Spiksetmyra, Skarnes.
Assistanse med igangsetting av torvstrødrift.
11. Eidskogen torvstrøfabrikk.
Takst og forslag til utvidelse.
12. Etnedal Småbrukerlag.
Igangsetting av anleggsarbeider på Flænemyra.
Det har vært atskillig arbeide med å gjennomgå søknader og gi uttalelser om diverse lånesøknader for Landbruksdepartementet og Statens tiltakskomite.

For øvrig har jeg arbeidet med briketteringen ved Aspedammen, hvorom beretning nedenfor.

Forsøksbrikettfabrikken ved Aspedammen.

Fabrikkanlegget.

Brikettpressen ble ferdigmontert og prøvekjørt i mars måned. De første torvbriketter fra norsk fabrikk ble da laget.

Det tilhørende tørkeanlegg ble ferdigmontert og prøvekjørt i mai måned. Tørkeanlegget er utført ved Aspedammen av de til monteringen ansatte arbeidere etter tegninger utført av undertegnede.

Utover forsommeren ble det bygget forfyringsanordninger for de 2 lokomobiler som gir kraft og damp til fabrikkene.

Før monteringen begynte, oppførtes smie med nødvendig redskap.

Brikettpressen viste sig å holde den av leverandøren — Severin Petersen & Co. i Danmark — opgitte kapasitet, 1 brikett pr. sek. Da en imidlertid arbeider med den lettere overflatetorv på myra, har en ennå ikke den tonnkapasitet for pressen som en vil oppnå når en har freset sig lenger ned i myrlaget. Brikettene veier nu 0,35 til 0,42 kg, men normalvekten vil når myra har vært freset et års tid bli omkring 0,45 kg pr. brikett, eller 1,6 tonn briketter pr. time. Når alle forhold tas i betraktning kan en regne 10 tonn briketter i 8 timer. I august oppstod materialbrudd ved pressen, så denne måtte demonteres og ny del skaffes fra Danmark. Da den nye del var innmontert hadde en fått en forsinkelse av 6 uker; da briketteringen skulle vært tilendebragt på disse uker, og det satte inn med regn med skybrudd

og flom, hadde stansen meget kjedelige følger. Pressen har siden arbeidet uten truble.

Med tørkeanlegget opnådde en i sommermånedene å tørke torvpulver av 26 % vanninnhold ned til ca. 20 % vanninnhold. I den kalde årstid må der selvsagt anvendes mer varme for å oppnå samme resultat. Anlegget vil med forholdsvis små omkostninger kunne bringes opp i en atskillig høyere tørkeeffektivitet. Varmeforbruket har vært lite og det er ikke medgått mer enn ca. 1 m³ avfallstov pr. dag.

Fresefeltet.

Da en den 22. april kunne begynne fresingen, hadde en 12 dekar med ferdig tilkjørt felt. Til å begynne med var produksjonen av fresepulver pr. dekar alt for lav. Oppsamleren arbeidet ikke tilfredsstillende, men da en i Danmark bestilt ny oppsamler ankom og denne blev satt i drift, steg produksjonen til omkring 800 kg fresepulver av 25 % fuktighet pr. dekar og dag. En kan i fremtiden regne med å nå minst 100 kg pr. dekar og dag. De nå anvendte oppsamlere har for liten kapasitet, men det arbeides på forskjellig hold på å fremstille en oppsamler av den dobbelte kapasitet. En har foreløpig for driften i 1939 bestilt en oppsamler fra Danmark med 20 % større arbeidsbredde. De anvendte traktorer har arbeidet uten driftsforstyrrelser. Man har til driften i 1938 anvendt 1 Fordsontraktor og 1 Deeringtraktor til fresing og oppsamling samt en gammel Fordsontraktor til transporten til fabrikk.

På grunn av berkasjen ved pressen ble en del torvpulver liggende ute på myra da vannflommen kom i september, og kan først bli nyttiggjort sommeren 1939.

Når pulveret innberges med ikke høyere fuktighet enn ca. 20 %, har det vist seg å kunne ligge utekket uten å ta nevneverdig fuktighet til seg; når det legges i haug med en fuktighet av 25 til 30 %, må det tekkes om det ikke skal ta skade.

Til transporten fra myrfeltet til fabrikk benyttet en først plankespor og traktordrift. Da høstflommen kom, fikk myra for liten bæreevne til denne transportbane, og en har gått over til å legge stålskinner og anvende transportvogner der kan brukes både direkte på myrfeltet og skinnene. Av dyrekjøpte erfaringer i 1938 har en funnet at fresepulveret må kjøres fra oppsamleren og lagres ved fabrikk.

Det er brikettert ca. 150 tonn briketter, som er solgt til en pris av i gjennomsnitt kr. 22.00 pr. tonn fra fabrikk.

For å illustrere forholdet mellom vekten av fresepulver fra myra og ferdige briketter skal vi nevne følgende eksempel:

Av 11,132 kg fresepulver innkjørt til fabrikk fikk en:
9980 kg briketter eller ca. 89,0 % av det innkjørte materiale.

680 » frasiktet fiber eller ca. 6,2 % av det innkjørte materiale.

572 » i svinn under transport gjennom apparater og fordampning i tørkeanlegget eller 4,8 %.

Nedbøren har i sommermånedene 1938 fordelt seg som følger:

I april	3	nedbørdager	7,5	m/m	regn
I mai	11	»	22,25	»	»
I juni	15	»	104,50	»	»
I juli	15	»	91,75	»	»
I august	13	»	121,50	»	»
I september	14	»	269,25	»	»

Den 19. september slo rekorden med 77 m/m.

Det har vært freset i 51 dager.

Forsøkene har vist at produksjonsmengden en har regnet med i fcrhåndskalkylen kan nåes. Regnskapet viser at anleggsoverslaget ikke er overskredet. Metoden har utviklingsmuligheter, og en vil etter hvert komme ned med driftsomkostningene.

Lybæk pr. Dal st. 30. januar 1939.

A. Ordning.

Kort oversikt over vær og årsvekst 1938 ved Det norske myrselskaps forsøksstasjon på Mæresmyra.

Av forsøksleder Hans Hagerup.

Vinteren 1938 var som sine nærmeste forgjengere temmelig snøfattig. Nedbøren var rikelig, og det meste av denne falt som regn eller sludd. En forstår herav at vinteren var uvanlig mild, og tross det lange tider var bar jord, ble det ikke nevneverdig tele. I januar måned lå snøen bare 14 dagers tid, og i februar var heller ikke snø mer enn 14 dager, og avbrutt av snøbare dager, så noe føre av betydning ble det ikke. I mars var det snø bare noen få dager; det var ganske rikelig med regn og sludd. I april var det snø også bare noen få dager og ikke noe føre. I de 4 første måneder av året var følgende nedbørmengder: januar 61 m/m, februar 70, mars 192 og april med 65 m/m, tilsammen 388 m/m nedbør. Vinteren 1937 var det bare 57 m/m i samme tid.

En skulle tro at det ustabile været utover vinteren hadde vært årsak til dårlig overvintring av eng og rug, men begge deler hadde overvintret godt; «isbrann» var ikke å merke.

Vårarbeidene kunne ta til 19. april. Telen var helt borte. Dette gjorde at harving blev vanskeliggjort, og særlig vanskelig ble det på mosemyra.

Mineralgjødsel — fosfat og kali — ble utsådd på eng og beite 19. til 25. april, på åker 26. april til 3. mai. Kvelstoffgjødsla blev utsådd på eng 16. til 19. mai og på åker 1. juni.

De ymse vekster ble sådd eller satt til disse tider: Perlehavre 3. mai, Asplundbygg 5. mai, Maskinbygg 7. mai, gulrot 14. mai, engfrø 19. mai, potet 20. mai, neper kålrot og betet 31. mai og høstrug 20.

august. Vårarbeidene blev utført under ganske rimelige værforhold. En del frostnetter var det utover mai måned, men frosten gjorde ingen skade. I slutten av mai og noen dager ut i juni var det varmt og drivende vær, men det ble omslag fort, og været holdt seg kaldt og regnfullt i juni og juli måneder. Mai måned hadde 68 m/m, juni 76 og juli 78 m/m nedbør. Det kalde vær gjorde at veksten gikk sent, ugraset fikk gode vilkår. Timoteien var i blomst 20. juli. Slåtten tok til 7. juli. Det hyppige regn i juli måned gjorde at slåtten ble noe sinket, og med bergingen av høyet så det slemst ut. Men fra 14. august ble det oppholdsvær, og i den tid kom høyet velberget i hus. Avlingen ble ganske stor. På grasmyra fikk vi disse avlinger på omløpsfeltene:

	Omløp med 3 års eng	Omløp med 4 års eng	Omløp med 5 års eng
1. års eng	824	758	836
2. års eng	728	696	822
3. års eng	504	589	706
4. års eng	—	578	740
5. års eng	—	—	674
Middel	685	655	756

1. og 2. års enga har gitt meget god avling.

På mosemyr som ikke var jordforbedret eller kalket, var høyavlingen 340 kg pr. dekar, med kalk 540 kg og med kalk og sand 664 kg, som må sies å være en god avling på denne jord.

Det så ikke særlig lovende ut for åkeren utover forsommeren; kaldt vær og mye regn gjorde at veksten gikk sent, og det var lite håp om god modning. Men det godvær som kom i august drev kornet fram til tilfredsstillende modning. Maskinbygg blev skåret fra 13. til 20. august, Asplundbygg fra 22. til 25. august og Perlehavre fra 25. til 28. august. Havren ble også bra moden, men mye legde både i denne og bygget gjorde at kornet ikke ble så kvitt og pent som f. eks. året før. I siste halvpart av august falt 132 m/m regn, og dette gjorde at skuren ble vanskelig og bergingen delvis mindre god på grunn av oppgroing. I siste halvpart av september ble det godvær og godt bergingsvær for kornet; det hadde da stått ute delvis over 3 uker i ugunstig vær. Kornavlingen pr. dekar ble bra, Maskinbygg 225 kg, Asplundbygg og Perlehavre omkring 250 kg.

Potetene ble tatt opp 20. til 22. september. Vi har i tidligere år ikke hatt synderlig angrep av tørråte på potetene som har vokset på myrjord, men siste år var det sterke angrep, særlig på bladene, på de fleste sorter vi prøvde. Parnassia gikk omtrent fri; lite angrepet var også Jubel, og noe det samme kan sies om Alpha og Kerrs Pink. På knollene var Graham mest angrepet. Knollavlingene pr. dekar må sies å ha vært bra tross dette angrep av tørråte. Kg knoller og tørrstoffprosent anføres nedenfor for noen sorter:

Grahm	3247 kg med 20,0 % tørrstoff
Louis Botha	3072 » » 21,5 » »
Sharpes Express	3359 » » 22,2 » »
Parnassia	2623 » » 25,0 » »
Glasgow Favorit	2741 » » 21,1 » »
Alpha	2389 » » 21,4 » »
Jubel	2967 » » 22,3 » »
Kerrs Pink	3095 » » 21,8 » »

Når avlingene ble så bra, kommer vel dette av at tørråten kom forholdsvis sent.

Neper, kålrot og beter ble tatt opp 1. oktober. Sortene ble dyrket på vollpløygse. Avlingene av røtter og tørrstoffprosent er oppført nedenfor for noen sorter:

Dales hybrid (norsk)....	6833 kg røtter med 8,9 % tørrstoff
Fynsk bortfelder	8028 » » » 8,1 » »
Kvit mainepe	7083 » » » 11,5 » »
Østersundom	8500 » » » 8,5 » »
Barres förbete	2445 » » » 12,3 » »
Eckendorfer förbete	3056 » » » 11,4 » »
Førsukkerbete	2222 » » » 14,2 » »

Nepene har gitt god avling; derimot har beteavlingen vært liten, røttene ble små. I tørrstoffinnhold står betene ikke stort bedre enn kvit mainepe, unntatt førsukkerbeten. Av nepene var en del råtten, betene var helt friske.

Gulrøttene ble tatt opp 5. oktober. Disse ble også dyrket på vollpløygse, og avlingene ble alminnelig bra. Kg røtter pr. dekar ble for:

Nantes (ekstra G. G.)	5316 kg
Feonia N. F.	5550 »
Chantenay	3125 »

Det ble noe stokkløping dette år; Chantenay stokkløp mest, der nest Nantes.

Det siste av hodekålen ble tatt opp 13. oktober. Været hadde ikke været gunstig for denne, så avlingene ble ikke store. Avlingene av faste hoder pr. dekar ble:

Junikjempe (Heinemann)	3950 kg
Trønder	3000 »
Blåtopp	2980 »

Hodene ble av ganske god kvalitet, men noe småfallen, særlig av Trønder og Blåtopp.

Av rødbeter, som ble tatt opp samtidig med hodekålen, gav Crosby's egyptiske 2972 kg og Improved Detroit 2194 kg røtter pr. dekar. Pastinakk — runde — gav 2708 kg og Suttons student 2014 kg. pr. dekar.

Avlingsmessig må året sies å ha vært jevnt bra, med over middels høyavling av alminnelig god kvalitet. Kornet gav middels avling, det

Debet

	Utgifter:	
Lønninger		kr. 14,470.23
Myrundersøkelser:		
Ordinære, inkl. reiseutgifter	kr. 3,059.62	
Trøndelag Myrselskap, bidrag	» 1,200.00	
		» 4,259.62
Møter		» 386.75
Meddelelser fra Det norske myrselskap:		
Trykning	kr. 2,523.65	
Andre utgifter	» 709.94	
		» 3,233.59
Kontorutgifter og revisjon		» 3,949.65
Bibliotek og trykksaker (avskrives)		» 325.80
Inventar (avskrives)		» 644.69
Depotavgift		» 314.00
Stipendium til forsøksleder Hagerup	kr. 700.00	
Bidrag til Landslaget for Norske Jordbruks- klubber	» 100.00	
		» 800.00
Analyser		» 455.50
Inkasso og oppkreving		» 40.00
Avskrevet medlemskontingent		» 315.00
Myrinventeringer med bidrag av		
A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond:		
Lønn til oppmåler	kr. 3,960.00	
Andel av reiseutgifter og håndlangerhjelp m. v.	» 1,040.00	
		» 5,000.00
Myrinventeringer med bidrag av Rådet for Teknisk Industriell Forskning:		
Lønn til oppmåler	kr. 3,050.00	
Reiseutgifter, håndlangerhjelp vedk. un- dersøkelser i Vang og Furnes	» 1,909.76	
Do. i Møre og Romsdal	» 1,609.13	
		» 6,568.89
		» 6,568.89
	Hovedkontorets utgifter	kr. 40,763.72
Forsøksstasjonen på Mæresmyra (se særskilt regnskap)		» 34,439.61
Forsøksanstalten i torvbruk (se særskilt regnskap)		» 343.03
		Kr. 75,546.36
Balanse, overskudd		» 474.05
		Kr. 76,020.41

hovedregnskap for 1938.

63

taps-konto.

for 1938.

Kredit.

Inntekter:	
Statsbidrag:	
Ordinært	kr. 23,500.00
Ekstraordinært (refusjon av regulerings- tillegg)	» 1,821.92
	kr. 25,321.92
Refundert utgifter vedk. myrundersøkelser	» 774.35
Medlemmers årspenger	» 1,700.00
Renter av legater og bankinnskudd	» 17,677.37
Livsvarig medlemskontingent	» 200.00
Inntekter av tidsskriftet	» 2,202.95
Bidrag fra A/S Norsk Varekrigsforsikrings Fond	» 5,000.00
Bidrag fra Rådet for Teknisk Industriell Forskning	» 5,000.00
	Hovedkontorets inntekter kr. 57,876.59
Forsøksstasjonen på Mæresmyra (se særskilt regnskap) ..	» 17,317.76
Forsøksanstalten i torvbruk (se særskilt regnskap)	» 826.06

Kr. 76,020.41

Debet.

Balanse-konto

Aktiva:

Legatmidlers konto:

Anbragt i obligasjoner kr. 507,600.00
 » i Akers Sparebank » 13,373.66

kr. 520,973.66

1 aksje i Rosenkrantzgaten 8 » 1,000.00

Anleggsverdier:

Hovedkontoret, inventar kr. 1,000.00
 Forsøksstasjonen på Mæresmyra » 125,000.00
 Forsøksanstalten i torvbruk » 33,000.00

» 159,000.00

Kassebeholdning og bankinnskudd:

Hovedkontoret (i bank) kr. 42.59
 Forsøksstasjonen på Mæresmyra
 (i kasse) » 38.67

» 81.26

Utestående fordringer:

Forsøksstasjonen på Mæresmyra kr. 546.22
 Torvmester Skeviks gjeld » 4,582.51

» 5,128.73

Beholdningsverdier:

Forsøksstasjonen på Mæresmyra kr. 6,100.00
 1 andel i Mære Samvirkelag » 60.00

» 6,160.00

 Kr. 692,343.65

Oslo,

DET NORSKE

Carl Løvenskiold.

Foranstående stemmer med selskapets
 Vi henviser for øvrig til

Oslo,

A/S REVISION,

hovedregnskap for 1938.

65

pr. 31/12 1938.

Kredit.

Passiva:

Legatkapitalkonto:

C. Wedel Jarlsbergs legat	kr. 22,580.19
M. Aakranns legat	» 5,497.48
H. Wedel Jarlsbergs legat	» 11,009.12
H. Henriksens legat	» 66,974.31
Haakon Weidemanns legat	» 130,641.43
Professor Lende Njaas legat	» 8,706.28
Skogeier Kleist Geddes legat	» 10,564.56
Landbruksdirektør Tandbergs legat..	» 5,021.05
Musiker A. Juels legat	» 1,124.07
Bankier Johs. Heftyes legat	» 257,585.27
Ingeniør J. G. Thaulows legat	» 1,269.90

kr. 520,973.66

Kapitalkonto:

Saldo pr. 1/1—1938	kr. 170,895.94
Balanse, overskudd	» 474.05

» 171,369.99

Kr. 692,343.65

31. desember 1938

21. januar 1939

MYRSELISKAP.

A asulv Løddesøl.

bøker, som er revidert av oss.
vår innberetning av i dag.

25. januar 1939.

P. I. Borch.

Arne Paulsen.

Utgifter:

Forsøksdrift på Mæresmyra	kr. 13,723.02
Spredte forsøk	» 1,621.34
Vedlikehold	» 1,424.33
Assuranse, kontorutgifter m. v.	» 1,069.45
Særtrykk av artikkelserien «Kva myrforsøka viser»	» 373.00
Avskrevet påkostning:	
Nydyrking	kr. 167.40
Maskiner	» 1,064.75
	_____ » 1,232.15
Lønninger	» 14,996.32

 Kr. 34,439.61

Debet.

Balanse-konto

Aktiva:

Samlet bokført anleggsverdi	kr. 126,232.15
÷ avskrevet påkostning i 1938	» 1,232.15
	_____ kr. 125,000.00
Utestående fordringer	» 546.22
Beholdningsverdier	» 6,100.00
1 andel i Mære Samvirkelag	» 60.00
Kassebeholdning	» 38.67

 Kr. 131,744.89

Oslo,

DET NORSKE

Carl Løvenskiold.

Foranstående stemmer med selskapets

Vi henviser for øvrig til

Oslo,

A/S REVISION,

forsøksstasjon på Mæresmyra.

67

taps-konto.

for 1938.

Kredit.

Inntekter:	
Salg og forbruk av produkter	kr. 9,890.75
Distriktsbidrag	» 825.00
Renter av C. Wedel Jarlsbergs legat	» 942.59
» » H. Weidemanns legat	» 2,582.03
Betaling for utførte forsøk og bidrag til forsøksvirksomheten fra Norsk Hydro	» 1,500.00
Bidrag til forsøksvirksomheten fra Kali-Import A/S ...	» 500.00
Inntekt av hus på Mære	» 1,000.00
Andre inntekter (provisjon og renter)	» 77.39
	Kr. 17,317.76
Tilskudd fra myrselskapets hovedkasse	» 16,682.90
	Kr. 34,000.66
Balanse, underskudd	» 438.95
	Kr. 34,439.61

pr. 31/12 1938.

Kredit.

Passiva:	
Kapitalkonto pr. 1/1—1938	kr. 132,183.84
÷ Balanse, underskudd	» 438.95
	kr. 131,744.89
	Kr. 131,744.89

31. desember 1938

21. januar 1939

MYRSELSKAP.

Aasulv Løddesøl.

bøker, som er revidert av oss.
vår innberetning av i dag.

25. januar 1939.

P. I. Borch.

Arne Paulsen.

Det norske myrselskaps

Vinnings- og

Debet

Driftsregnskap

Utgifter:	
Administrasjon	kr. 51.96
Torvstrødriften	» 291.07
	<hr/>
	Kr. 343.03
Balanse, overskudd	» 483.03
	<hr/>
	Kr. 826.06
	<hr/>

Debet.

Balanse-konto

Aktiva:	
Samlet bokført anleggsværdi pr. 1/1—1938	kr. 33,000.00
Torvmester Skeviks gjeld til hovedkontoret	» 4,582.51
	<hr/>
	Kr. 37,582.51
	<hr/>

Oslo,

DET NORSKE

Carl Løvenskiold.

Foranstående stemmer med selskapets
Vi henviser for øvrig til

Oslo,

A/S REVISION,

forsøksanstalt i torvbruk.

69

taps-konto.

for 1938.

Kredit.

Inntekter:

Renter av torvmester Skeviks gjeld	kr. 179.66
Salg av trær på rot	» 50.00
Torvmesterens forpaktningavgift for 1938	» 596.40

Kr. 826.06

pr. 31/12 1938.

Kredit.

Passiva:

Tilskudd fra hovedkassen 1934—37	kr. 6,225.73
» » » 1938	» 506.26
	kr. 6,731.99
Kapitalkonto pr. 1/1—38	kr. 30,367.49
Balanse, overskudd	» 483.03
	» 30,850.52

Kr. 37,582.51

31. desember 1938

21. januar 1939

MYRSELSKAP.

Aasulv Løddesøl.

bøker, som er revidert av oss.
vår innberetning av i dag.

25. januar 1939.

P. I. Borch.

Arne Paulsen.

Regnskap vedkommende forsøksfabrikken

		Utgifter:			
		1937	1938	Sum	Tilsammen
Løpende utgifter:					
Lønninger	3,298.00	4,917.84	8,215.84	
Forsøksdrift	5,095.53	4,534.00	9,629.53	
Reiseutgifter	1,038.25	1,124.84	2,163.09	
Kontorutgifter	106.17	274.69	380.86	
Avgifter, assurance	143.05	79.34	222.39	
				—————	kr. 20,611.71
Permanente anlegg:					
Eiendomskjøp	5,500.00			
Tinglysing, skjøte m. m.		121.60			
				—————	5,621.60
Bygninger	3,780.00	8,429.80	12,209.80	
Maskiner	24,934.55	12,606.48	37,541.03	
				—————	» 55,372.43
				—————	Kr. 75,984.14
				—————	—————

Oslo,

DET NORSKE

Carl Løvenskiold.

Stemmer med selskapets bøker

Oslo,

A/S REVISION,

i torvbrikettering ved Aspedammen i Østfold.

Inntekter:

	Kr.	Kr.
Bidrag fra Landbruksdepartementet		25,000.00
Lån fra Handelsdepartementet		50,000.00
Renter i 1937 (25/6—31/12)	712.03	
Renter i 1938 (1/1—8/9)	272.11	
	<hr/>	984.14

Kr. 75,984.14

den 18. november 1938.

MYRSELSKAP.

Aasulv Løddesøl.

som er revidert av oss.

18. november 1938.

P. I. Borch.

Arne Paulsen.

ble noe grått av farge, litt oppgrodd, men godt tørt. Potetene gav bra avling, men ble delvis av dårlig kvalitet på grunn av tørråte. Neper og rotvekster ellers gav almindelig god avling.

Utover høsten ble mye regn. September hadde 87 m/m, oktober 63 og november 83 m/m. All pløying ble fullført, men den ble vanskeliggjort, delvis på grunn av det rikelige regn. Desember ble nedbørfattig, bare 6 m/m, men året som helhet var av de regnrrike med i alt omkring 985 m/m; normalen ved Steinkjer, ca. 10 km fra forsøksstasjonen, er 740 m/m.

Mære i januar 1939.

Hans Hagerup.

Bemerkninger til regnskapet.

Driftsregnskapet for 1938 balanserer med kr. 76,020.41; det er kr. 2264.72 mindre enn forrige år. Det regnskapsmessige overskudd er kr. 474.05.

Inntekter: Det er små forskyvninger på de fleste poster. De betydeligste forandringer er ca. kr. 1200.— mindre inntekt på kontoen «Myrundersøkelser» og ca. kr. 400.— mindre i inntekter av tidsskriftet. Ved forsøksstasjonen er det også en mindre inntekt stor ca. kr. 800.— sett i forhold til 1937.

Utgifter: De viktigste forskyvninger her er at posten «Myrundersøkelser» er redusert med vel kr. 2000.—, «Kontorutgifter og revisjon» er øket med ca. kr. 600.—, og posten «Inventar» med ca. kr. 500.—. Utgiftene ved myrinventeringene er ca. kr. 3700.— høyere enn i 1937; dette skyldes at en del av bevilgningen fra Rådet for Teknisk Industriell Forskning i 1937 ikke ble benyttet før i 1938. Forsøksstasjonens utgifter ligger ca. kr. 700.— lavere enn i 1937, og likeså har vi i regnskapsåret ca. kr. 500.— mindre driftsutgifter ved Forsøksanstalten i torvbruk enn året forut.

Formuesstillingen er bedret med kr. 2359.45 i regnskapsåret. Det statuttmessige tillegg til legatkapitalen utgjorde i 1938 kr. 1560.40. Dessuten har vi hatt en netto kursgevinst på konverterte obligasjoner stor kr. 325.00. Legatkapitalkonto utgjør pr. 31/12—1938 kr. 520,973.66, og selskapets øvrige aktiva kr. 171,369.99. Selskapets samlede formue ved årsskiftet er således i alt kr. 692,343.65.

Regnskapet vedkommende torvbriketteringsforsøkene holdes fremdeles helt utenfor selskapets øvrige regnskaper. Her er bare tatt med regnskapet for 1. byggeperiode, det vil si de midler som ble stilt til disposisjon gjennom Handelsdepartementet og Landbruksdepartementet i 1937. Regnskap vedkommende forsøkene og utvidelsene i 2. byggeperiode, det vil si for de midler som Statens Kriseutvalg stilte til disposisjon, vil bli avgitt så snart vedkommende arbeider er avsluttet.

Oslo 8. februar 1939.

Sekretæren.

REPRESENTANTMØTE OG ÅRSMØTE I DET NORSKE MYRSELSKAP.

Representantmøte i Det norske myrselskap ble holdt tirsdag den 28. februar i Festsalen, Oslo Håndverks- og Industriforening. Myrselskapets formann godseier Carl Løvenskiold, som ledet møtet, holdt først en minnetale over avdøde forstkandidat Oscar Heiberg, som i flere år har vært varamann for styret. Etterpå ble følgende saker behandlet:

1. Årsmelding og regnskap for 1938 ble referert og godkjent.

2. Valg på 3 medlemmer av styret. De uttredende, gårdbruker Arthur Krohn, Oslo, direktør Haakon O. Christiansen, Trondheim, og grosserer Harald Sundt, Oslo, ble gjenvalgt.

De øvrige medlemmer av styret er godseier Carl Løvenskiold, Ullern, og statsgeolog dr. Gunnar Holmsen, Vettakollen, som begge ble gjenvalgt som henholdsvis formann og nestformann.

3. Valg på 4 varamenn for styret. De uttredende, skoginspektør Ivar Ruden, Sandvika, professor Emil Korsmo, Oslo, og godseier Jørgen Mathiesen, Eidsvoll, ble gjenvalgt. Som ny varamann istedenfor forstkandidat Oscar Heiberg ble valgt forstkandidat Oscar Collett, Oslo.

4. Ingeniør A. Ordings ansettelse som torvkonsulent ble forlenget for 1 år fra 1. juni 1939.

5. Styrets beslutning av 25/8 38 om å oppflytte kontorassistent frk. Valborg With fra lønnsklasse II til klasse I ble godkjent.

6. Som revisor ble gjenvalgt A/S Revision, Oslo.

Å r s m ø t e ble holdt umiddelbart etter representantmøtet. Etter at regnskapet for 1938 var referert og godkjent, ble foretatt valg på 6 medlemmer av representantskapet. De uttredende:

Oberst Ebbe Astrup, Bestun,
Professor, dr. K. O. Bjørlykke, Ås,
Statsråd Johan E. Mellbye, Nes, Hedmark,
Ingeniør E. Cappelen Knutsen, Borgestad,
Gårdbruker Finn Blakstad, Sørum, og
Gårdbruker Hans Flaten, Fåberg,

ble alle gjenvalgt.

De øvrige representanter er:

Ingeniør Hj. Kielland, Lillestrøm.
Godseier W. Mohr, Fjøsanger.
Direktør Johs. Nore, Asker.
Ingeniør Per Schønning, Kongsvinger.
Landbrukskjemiker O. Braadlie, Trondheim.
Fylkesagronom Tarjei Aasland, Skien.

På årsmøtet holdt godseier Carl Løvenskiold foredrag om «Myrselskapets virksomhet i 1938» og sekretær Aasulv Løddesøl om «Myrinventering som fast ledd i arbeidet for landets selvberging». Begge foredrag er trykt i dette nr. av tidsskriftet.

MYRSELSKAPETS VIRKSOMHET I 1938.

Foredrag av godseier Carl Løvenskiold på myrselskapets
årsmøte 28. februar 1939.

DET vi har drevet mest med i 1938, er undersøkelse og oppmåling av myrer og vanlig konsulentarbeid. Myrundersøkelsene er vesentlig foregått på Helgeland, i Møre og Romsdal og Hedmark, mens konsulentvirksomheten strekker seg over de fleste av landets fylker.

Myrinventeringen.

Dette er ledd i arbeidet for å få undersøkt de deler av vårt myr-areal som kan utnyttes innenfor en overskuelig framtid.

Vårt myrareal er — som bekjent — meget stort, men store deler derav ligger naturligvis så vanskelig til at man ikke kan tenke seg utnyttelse på et par generasjoner enda. I Sverige har man allerede for år tilbake undersøkelser og beskrivelser over myrene i Syd-Sverige, noe som har kostet en masse penger. De av våre myrarealer som ligger i bebodde strøk bør naturligvis undersøkes snarest mulig. På Østlandet skjer dette delvis nokså enkelt, fordi det kommer inn ganske mange rekvisisjoner, så man ved våre spredte undersøkelser får vite hva som er mest aktuelt. Dette er altså for en del; men utenom det driver vi systematiske undersøkelser f. eks. i tett befolkede strøk og i de store skogstrekninger på Østlandet. I 1937 ble de to sørligste herreder i Østfold undersøkt, og i 1938 har lignende undersøkelser funnet sted innen Hedmark fylke i Vang og Furnes. Undersøkt myrareal her er ca. 112,000 dekar. I disse strekninger er funnet store mengder brenntorv, som til dels er lett tilgjengelig.

På Helgeland og i Møre er i 1938 undersøkt enda større arealer. I alt omfatter myrinventeringen og de vanlige myrundersøkelser i meldingsåret ca. $\frac{1}{4}$ million dekar myr.

En særstilling inntar kystdistriktene. F. eks. i Helgeland har vi tatt herred for herred og beskrevet samtlige myrer. Det viser seg bl. a. påkrevet å få oversikt over kyststrøkernes brukbare myrer på grunn av den utstrakte jorddeleggelse som finner sted. Folk mangler ofte gode brenntorvmyrer, og som følge derav tar man jordsmonnet uten-

for stueveggen til brensel, og det resulterer i at det blir igjen nakent fjell eller verdiløs sump, og det brensel man får er tertia vare.

Vi begynte våre undersøkelser i så henseende i 1935 i Øygaren utenfor Bergen. Spørsmålet er meget interessant og byr på mange problemer. Som en stikkprøve tok vi for oss Hjelme herred. Sammen med Skogselskapet fikk vi Widerøes flyveselskap til å ta opp et fotografisk kart. Dette ble supplert med målinger i marken, og ved de erfaringer vi fikk der, fikk vi et godt eksempel på hvor stor nøden er spesielt med hensyn til brensel i kystdistriktene. Vårt arbeide med denne sak resulterte i at Landbruksdepartementet nedsatte en jordvernkomite med dr. Løddesøl som formann. Dette har Løddesøl nylig utredet i en diskusjon i Polyteknisk Forening, og jeg tror det er nyttig å gjenta en del av hva han anførte, før derved ytterligere å få presisert hvor nødvendig det er å få oversikt over myrene og søke rettet på den gjengse måte å behandle myrene på i kystdistriktene:

«I 16 kystherreder i Hordaland er ødelagt i alt ca. 28,000 dekar, herav er ca. 18,000 dekar myr og ca. 10,000 dekar fastmark. Dette blir ca. 0,7 dekar ødelagt mark pr. innbygger innen området. Ser vi det ødelagte myrareal, som kunne vært dyrket, i relasjon til de samme herreders areal av dyrket og dyrkbar jord, får vi at det pr. 100 dekar dyrket er ødelagt vel 24 dekar, og pr. 100 dekar dyrkbar ca. 20 dekar. Dette er gjennomsnittlig. For enkelte herreder er situasjonen atskillig verre, men det vil føre for langt å gå inn på dette i detalj.

Den årlige jordødeleggelse innen samme distrikt er vel 400 dekar. Verst stiller det seg i Herdla herred med en årlig jordødeleggelse av 73 dekar og et samlet ødelagt areal av ca. 4000 dekar.

Jeg skal så nevne et eksempel som blant annet viser en av de linjer Jordvernkomiteen arbeider etter.

Det årlige torvforbruk innen området er 120,000 m³ tørr torv. Dette er 58 % av det samlede brenselforbruk. Den gjenværende torvmasse som kan nyttes uten større skade på jordsmonnet, er ca. 2,3 mill. m³. Torvforrådet vil følgelig med det nåværende torvforbruk vare ca. 20 år regnet under ett. I et herred som Sund derimot vil det bare vare ca. 7 år. At man vil fortsette å stikke torv i Sund mer enn i 7 år er opplagt, men etter hvert som myrene skrumper inn føres torvstikkingen over på fastmarken, man bruker l y n g t o r v istedenfor m y r t o r v.»

Dette er et eksempel på hvor galt det kan være, — og komiteens arbeid har videre godtgjort at det er galt fatt på en rekke steder langs vår lange kyst. Slett ikke så galt som i Herdla over det hele, men fra Finnmark i nord til Rogaland i sør foregår skadelig torvdrift.

Som botemidler peker komiteen på hjelp til selvhjelp, f. eks. hjelp til å få satt i gang ordnet torvdrift i gode myrer som ligger

langt borte fra bostedene. Sådanne myrer har fått ligge i fred fordi befolkningen ikke har råd til transporten. Det undersøkes også muligheter for å skaffe elektrisk kokning, eventuelt ved vindelektrisitettsverk. Disse spørsmål er delvis allerede utredet eller under utredning og resultatet vil bli fremlagt senere.

Myr dyrking.

Dette er en sak som mer og mer innarbeider seg i folks bevisshet. Det inntreffer jo stadig tilfelle hvor det er meget billigere å bryte ny myr enn å bryte opp steinet fastmark. Vi får stadig anmodninger om undersøkelser for å avgjøre hvilke myrer som egner seg til dyrking og advare mot de myrer som ikke er skikket. Det er nemlig den bedrøvelige side av saken at her på Østlandet finnes det nok en god del mosemyrer som kan være bra nok til torvstrø, men til dyrking er de bare så som så. Vi trøster oss med at vi har overflod av arealer som kan utnyttes, og så får de dårligste ligge til kommende tider. Med de fremskritt som jordbruk og teknikk gjør nå, er det jo ikke utelukket at også de vanskeligste myrer kan bli nyttige i fremtiden. For tiden driver vi atskillige forsøk både på Mæresmyra og på en rekke spredte felter, men det ville være grunn til å øke denne virksomhet. Vår myrforsøksstasjon har her en stor oppgave.

Jeg går nu forbi de myrer og forsumpede skogstrekninger som er egnet til øket skogproduksjon. Det er en rekke privatfolk, fylkeskogmestere og grøftingseksperter som arbeider med den sak. Resultatet er at dette er i så fin sving at der er vår medvirkning overflødig.

Som mine herrer vil ha bemerket, er det i de senere år arbeidet meget sterkt med

Brenntorvspørsmålet.

Den vesentlige forbedring på dette område er den brikettering som vi har påbegynt ved Aspedammen, sør for Halden. Den metode som anvendes, er at myra først planeres nøyaktig, hvorefter en der-til konstruert freser freser løs et tynt lag som ligger og tørker i sola. Etter noen timers tørk samles dette torvpulver opp ved hjelp av en kjempemessig støvsuger, og pulveret bringes til fabrikkens som ligger noen hundre meter fra fresefeltet.

Man må ha en ca. 100 mål planert myr for at det kan bli noen produksjon å tale om. I sola tørker pulveret inn til en fuktighetsgrad som varierer mellom 20—30 % vanninnhold. I fabrikkens går pulveret først gjennom et tørketårn, hvor det tørkes inn til et vanninnhold på ca. 20 % — hvilket er tørt nok —, og deretter føres pulveret ved en transportør til brikettpressen som ved full drift skal levere en brikett pr. sekund.

Full produksjon har vi ennå ikke oppnådd, da man hittil har arbeidet med den lettere overflatetorv på myra og derved ikke opp-

nådd den tonnkapasitet for pressen som man vil oppnå når man har frest seg lenger ned i myrlaget.

Til sommeren håper vi å komme opp i en god produksjon. Samtidig er det meningen å fortsette forsøkene parallelt med produksjonsdriften, men slik at begge grener holdes helt ut fra hverandre. Derved mener vi å få en god prøve på om produksjonen vil lønne seg.

Med det samme talen er om brikettering kan anføres at saken har betydelig interesse også i andre land i Europa. Jeg har i det foreløpne år gjort bekjentskap med et engelsk og et fransk firma som arbeider med saken, men der er man interessert i å ta skrittet helt ut og kjøre traktorene med innenlandsk brensel, enten trekull eller endog torvbriketter.

Forsøkene på Jøa.

For å få erfaring om hvorvidt fresemetoden er anvendelig i kystklima har vi påbegynt et forsøk på øya Jøa utenfor Namdalskysten. Staten eier der avtorvingsretten til flere tusen mål god brenntorvmyr, og vi begynte planeringen i sommer. Det viste seg da at i kystklima bør man utføre planeringen og grøftingen en sommer og fresingen først neste sommer når myra er blitt noenlunde tørrlagt. Planeringen er nå utført, og fresing vil bli satt i gang til våren eller forsommeren så snart klimaet tillater det. Jeg har personlig interessert meg meget for å få dette forsøk i gang, det er langs kysten vi har de største sammenhengende flater av brenntorvmyr, og derfor har det sin største interesse å få vite hvorvidt fresemetoden er anvendelig i fuktig kystklima. Det blir derfor spennende å se hvordan det vil gå med fresingen til sommeren.

Foreløpig har vi kun den ene brikettfabrikk ved Aspedammen, og vi har derfor i tidligere år interessert oss for å puste liv i den gamle brenntorvfabrikasjon. Dette viser seg imidlertid meget vanskelig, hvorfor vi inntil videre har oppgitt den sak.
